

in enkele
arheden,
den had
toch gaf
som, en
optelom
nds geen
it slechts.
dat onze
en, geen
in dezen
vrij te
iers, alle
n, alle de
ropa en
and, dan
at op de
ophing,
aange-
kon men
en naam
en dieu
fijkende
ook zoo
res-bewe-
tappayne
n", maar
de.
gjen zijn,
voor alle
en, maar
en Bijbel
te willen
in eigen
Bijbel op
n tevens
foderen
en Bijbel
de juiste
r bracht
lette er
y met de
geenzins
dat een-
gewerkt.
is wijder
en uit-
nod aan
enaardig
ierin be-
verzon-
ht zoekt
n dit zoo
was voor
om de
ntleenen
gogische
de den-
aant de
font
n stand
allengs
tot het
opvoed-
nd wor-
ldt, en
n, indien
de school
oor God
op, dan
te conse-
de pri-
nis, die
eren de
er voor
men nu
disputa
houwing
ding tot
reld be-
vóór en
vel saam
noch de
veel af-
hechthe-
dat een
ind ge-
ling zijn,
of het
gogisch
rd.
aus, van
hoe een
zoo van
ft heeft
School
n, sinds
ver den
en Bijbel
en.
rochure
dit dui-
ran Ds.
ehande-
Schrift
ot.
ter Hei-
g poogt
op uit,
sterken
nberg
hoel te
slijk te
Kweeke-
school
de nog

Wij, menschen, kunnen dus in zake van het Verbond niet anders oordeelen, dan naar de uitwendige kenmerken, die ons daarvoor in Gods Woord gegeven zijn, en dit maakt dat Kerk en Verbond voor ons saamgaan.

Niemand mag lid der kerk zijn of blijven, die de uitwendige teekenen van het Verbond mist, en omgekeerd mag niemand door ons beschouwd worden, als buiten het Verbond staande, die door ons erkend wordt als behoorende tot de kerk.

Persoonlijke indrukken, gemeedelijke opvattingen van leeraar of ouderling, geestelijke gissingen beslissen hier niets.

De kerk treedt ook in het zichtbare op. In dat zichtbare heeft ze haar ordeningen. Die ordeningen bepalen, wie in de kerk kunnen worden opgenomen, welke tucht over de leden gaat, en langs welke regelen men weer uit de kerk kan gebannen worden.

Ea al naar gelang nu volgens deze regelen iemands kerkelijke positie is, is ook zijn recht op den Doop voor zijn kind.

Niet de kerk regelt zich naar den Doop, maar de Doop naar de kerkelijke positie. Recht op het Sacrament is inklevend in het lidmaatschap der kerk, tegelijk met den plicht, om van het Sacrament gebruik te maken, zoolang dit recht niet langs kerkelijke weg, en onder waarborgen door de kerkordeningen gegeven, is opgeschort of ootaomen.

Die Soembaes was dus lid der kerk of hij was het niet. Was hij het niet, dan kon er van Doop voor zijn kind geen sprake wezen. En was hij het wel, dan had hij niet alleen recht op den Doop, maar zou de kerk hem, zoo hij den Doop voor zijn kind niet gevraagd had, hem hiertoe hebben moeten aanmanen, en hem tot het presentere van zijn kind ten Doop hebben moeten dringen.

En omgekeerd, oordeelde de kerk van Soemba, dat aan dezen man de Doop voor zijn kind niet toekwam, dan had men reeds lang te voren hem kerkelijk onderhouden moeten nemen, en c. q. tot zijn uitbanning overgaan.

In elk geval mocht geen oogenblik de indruk worden gevestigd, dat het van den goetvinden en van de willekeur van den leeraar afhangt, of het kind van dezen Soembaes, al dan niet recht op den Doop had, en dit zijn recht zou verliezen of het zich zou geweigerd zien.

Het zeggen van dezen Soembaes, dat hij oosterstelde dat de eene leeraar zoo zou handelen, omdat de andere zoo deed, was dan ook nog zoo gek niet.

Er sprak de overtuiging in, dat hier geen persoonlijke willekeur geldt, maar dat elke kerk handelt naar *oosten regel*.

De groote moeilijkheid waarvoor men hier staat, schuilt dan ook in iets anders en wel in tweeërlei.

Ten eerste hierin, dat men onder de Heidenen vaak tot het toedienen van den Doop overgaat *voor de Belijdenis*. We zeggen dit niet van Soemba, want met de praktijk daar zijn we niet bekend. Maar in het algemeen volgen vele zendingstations den regel, dat wie toemiging toont, en over wil komen, alvast gedoopt wordt, om eerst daarna, en veel later, tot het heilig Avondmaal te worden toegelaten.

En dit nu gaat niet.

Wie op volwassen leeftijd gedoopt wordt, moet tegelijk in den Doop den toegang tot het heilig Avondmaal erlangen.

Volwassen personen mogen niet gedoopt worden *dan op volle belijdenis*.

Een soort *Johannes-doop* bedienen wij niet. Wij bedienen alleen den *Christelijken Doop*.

Ea de tweede moeilijkheid is, dat veelal een *berhaard* ontbreekt, zoodat alle oordeel en beslissing aan den leeraar is overgelaten, die op een zoo afgeleiden eiland als Soemba meest geheel naar eigen oordeel handelen moet.

Een kostelijk woord.

Weinig konden we vermoeden dat ons artikel *Kentering* in de vaderlandsche pers reeds vooraf zou gegaan worden van een zoo kostelijk woord, als Ds. Proosdij, van Leiden, over hetzelfde actuele onderwerp bij Donner te Leiden uitgaaf.

Ea toch, nog eer ons artikel de wereld inging, lag het referaat van dezen Leidschen redenaar reeds op onze tafel.

Welkom is ons dit referaat en kostelijk woord, zoo wat *vorm* als *inhoud* betreft.

Het is met zorg en keurig gesteld, gespeend aan elk bitter woord. En tegelijk is het wat den inhoud aangaat, even *princiep* als *concliant*.

Ook deze referent is van oordeel, dat er aan onzen kant geen oogenblik sprake van kan of mag zijn, om in onzen wijja water te doen. Zells aan de broeders in de Herv. kerk zijn we het verplicht, dat we voortdurend hua conscientie opscherpen.

Ons zelven op te werpen als kerkelijke adviseurs en leidlieden van hunne beweging schijnt ons niet geraden. Ongevraagd advies wordt zelden gevolgd. En daar wij — dank zij den Heere — in ons leven een levend protest zijn tegenover hen, behoort het niet te verwonderen, dat er aan de zijde onzer broeders een zekere geprikkeldheid is tegenover ons. Dit behoort ons evenwel niet te verhinderen om ook een *sprekend* protest te zijn. Kunnen wij niet leiden, het getuigen mogen wij niet nalaten. Om humentwil, maar evenzeer om onzenwil, mag de prikkel van ons woord niet ontbreken. Wij Gereformeerden treden op in onze kerkelijke vergaderingen, synodes, classes, kerkeraden; treden op in de prediking en in de catechisatie; treden op in geschriften en in de periodieke pers. Nu ligt het niet op onzen weg om in dit referaat stuk voor stuk de verichtingen van elk dezer te omschrijven; maar wel het uit te spreken, dat het onze roeping is overal en immer, mits met wijsheid, onze gereformeerde leer aan te prijzen voor de praktijk der Kerk, om te verdedigen tegenover de aanvallen, onzen broeders buiten onze gemeenschap geen verpoeding te gunnen, maar steeds tot getrouwheid in het kerkelijke leven hen te vermanen.

Maar juist daarom moet onze actie op dit terrein het karakter van nobelen zin dragen.

Te meer hebben wij daarom ons te hoeden in onze gesprekken, in onze prediking, en bovenal in onze kerkelijke bladen voor uitdrukkingen en namen, welke goede wonden heelen, maar wonden maken. De naam "synodalen", een strijdnaam, een represaille-naam, heet zijnen tijd gehad en heeft het ten volle verdiend om met de namen "afgescheidenen" en "doleerenden" op nonactiviteit gesteld te worden of geconserveerd te worden in het museum van kerkelijke historie of kerkelijke antiquiteiten. Laten wij hunne beginselen aantasten en veroordeelen, doch hunne personen ongetreft houden. Beter is het te lang geloofd dan te vroeg getwijfeld aan de eerlijkheid onzer broeders; beter is het te meenen dat zij in blindheid handelen dan van hen te denken dat zij heelen met de vijanden, omdat zij vrienden van het geld zijn; laten wij liever twijfelen aan de heiderheid van hun inzicht dan aan de oprechtheid van hun hart; laten wij zoolveel en zoolang mogelijk vasthouden aan hunne goede trouw en eerst dan wantrouwen, als ons vertrouwen meermalen geschokt en bedrogen is.

Meer nog, de waardeering mag niet ontbreken.

Laten wij bij den strijd, dien wij tegenover hen moeten voeren, niet vergeten te waardeeren wat zij doen. En men vergeet niet; hunne daden zijn alleen woorden, want zij doen door prediking, catechisatie en andere werkzaamheden meer dan praten; en ook hunne woorden zijn in den vijandigen kring, waarin zij spreken, tevens daden; zij vooral hebben, zoo hun getuigenis getrouw is, hun deel van den smaad, waarmede de gereformeerde leer en het gereformeerde volk altijd beladen is en nog beladen wordt. Laten wij medelijden hebben met hunne personen, want wie in de frische lucht mag ademen, heeft het beter dan wiens roest benadempt en wiens keel toegeschoefd wordt in bedompte atmosfeer. In de vrije lucht van het gereformeerde kerkelijke leven, al is er soms een klein onweder, ademt het ruimer dan in de lage lucht van het hervormde kerkelijke leven, al is het daar stil. Ea bovenal vergeten wij niet voor hen te bidden tot Hem, die eerlijkheid van hart, heiderheid van inzicht, kloekheid van belijden en getrouwheid in daden schenken moet.

Bovendien mag nooit ons eigen kerkelijk erf de grens van onze actie bepalen. Niet sectorisch het onze verdedigen, maar de eenheid zoeken van allen, die God in de eene belijdenis der Gereformeerde beginselen, d. i. van zijn gezuiverde waarheid saambindt.

Altijd hebben wij te waken, dat de stroom van het Gereformeerde leven niet doodloope in de bedding van het *sectarisme*. Dat gevaar bedreigt iedere Kerk om de Kerk te bepalen in den engen kring van wie met ons wandelen, om onszelven voor al de Kerk te houden, om de erkenenis van eigene historie te maken tot een stuk der belijdenis, om vormen en gewoonten als het wesen te vereeren. Was dit gevaar er niet bij de Christelijke Gereformeerden, waar zij de erkenenis van de historie van 1834, den eigenen naam en bovenal het eigene reglement gevaar liepen als voorwaarden van kerkelijk samenleven te stellen; en evenzeer van de Ned. Gereformeerden, waar zij het *geen* separate, maar *doleantie* op den voorgrond schoven en hunne methode, die voorzeker de laatste en de nieuwste was, niet alleen de beste, maar de enig ware keurden?

De secte is zoo stil, een vijver gelijk. De boorden zijn naar keuze uitgegraven en de diepte der bedding hangt van onzen wil af. Daar komt geen water in dan alleen wat men zelf wil binnenleaten. Daar is zoo weinig deining, daar schuimt geen golf. Maar daar is ook zoo weinig groote visch en wat er leeft sterft er zoo spoedig.

De Gereformeerde Kerk is aan de zee gelijk, waarvan de grenzen niet door de menselijke spade, maar door de goddelijke macht zijn bepaald, welke bedding zoo diep is, waar de storm zoo fel kan woeden, waar de golven zoo hoog rizen, waar groote en kleine visschen plaats vinden; waar geen visschen en vorsschen samen kunnen leven; waar alleen de visch leeft. Laten wij altijd blijven in dien breeden stroom en nooit het spelevaren in den vijver verkiezen boven het echte varen op de zee.

Ea juist daarom moet steeds het onderzoek naar de Gereformeerde beginselen in de historie op den voorgrond staan.

Aan die beginselen is de toekomst. Zij alleen zullen stand houden, als al het overige in het oeverzand wegzinkt.

Een *primum verum* van ons geloof, dat Ds. Proosdij ons nogmaals op het hart bindt met verwijzing naar dit schoone getuigenis van Busken Huet.

De tijd, gevolgd op Van Oldenbarneveldt en De Groot tot het overlijden van Willem III in 1702 en den vrede van Utrecht in 1713 is in Nederland geweest de bloeitijd der Gereformeerde Kerk, der gereformeerde theologie en van al het overige.

Met het aanbreken der 18e eeuw slaat het uur der remonstrantsche revanche. De heterodoxie van weleer wordt dan meer en meer de heerschende denkwijze; en wanneer de eeuw ten einde gaat spoelen, dan zien men in de romans der juifvrouwen Wolff en Deken den rechtzinnigen predikant Hellig eene caricatuur vertoonen, den arminiaanschen professor Maatig een ideaal. Maatig is niet alleen verlicht en vroom, hij is bovendien hoogleeraar, terwijl de arme Hellig het voorsteer niet verder dan leeraar brengen kan. Het tij is verloopend, de bakens zijn verzet.

Uit chauvinistisch of nationaal oogpunt echter was dit eene schrale vergoeding; liever het was eene waarschuwing, dat wij ons hadden voor te bereiden op het gaan vervullen eener andere rol in Europa. Sedert 1872 had Nederland medegedogen aan de tafel der grooten; na 1713 zou het telkens nadrukkelijker zich naar die der kleinen zien verwijzen.

Het is een feit, in welks verklaring ik mij thans niet te verduipen heb, dat na den dood van den laatste rechtstroekschon afstammeling van Willem den Zwijger tot 1795 toe ons land heeft opgehouden vrouwen en mannen van den eersten rang voort te brengen. Geen zeehelden meer, geen stedendwingers of kolouzeveroveraars, geen groote ministers, groote diplomaten, groote letterkundigen, niet één groot schilder.

Ea dan zegt men nog, dat wie voor de Gereformeerde beginselen het pleit voert, het pleit voor ons volksleven prijs gaf.

Reeds wij, eer we sterven, en onze kinderen na ons zullen het anders toonen.

De weeropleving van het Calvinisme is voor het Nederlandsche volk een *retour à sa jeunesse*, een terugkeer naar den bloei zijner jeugd.

De twaalf predikanten.

In zake de klacht, dat Ds. Wijers vroeger schreef van wel twaalf predikanten, die gereed stonden, om naar Indie te gaan, onderwijl nu niemand zich aanbood, ontvingen we van dezen broeder, dit, ons dunkt, afdoevende schrijven.

Hooggeacht Redacteur!

Voor enkele dagen uit Zwitserland teruggekeerd heb ik inderdaad vreemd opgezien, toen iemand me mededeelde dat een vroeger schrijven van me over de Zending als verpicht had dienst gedaan tegen de besluiten der Middellburgsche Synode.

Nog vreedmer heb ik echter opgezien toen ik het stuk zelve las. Wat ik geschreven had om het onmogelijke aan te toonen dat iemand, die gereformerd wilde zijn zich zou aanbieden, meent de geachte schrijver als onjuist te kunnen voorstellen door te verklaren dat *nog niemand iets van zich heeft laten hooren*, sympathie betuigende met het stuk van Ds. Lindeboom die, wat vroeger in de bladen geschreven was, meent te kunnen weerleggen met het feit, dat *nog niemand voor het vestlicht getreden is* om de aandacht op zich te vestigen en een beroep uit te lokken. Juist wat ik beweerd had dat niet mocht geschieden wordt gebruikt om de onjuistheid van mijn schrijven voor te stellen.

Vreemd was het me ook dat de geachte redacteur der *Heidenbode* het me kwalijk schijft te nemen niet tegen de aanbiedingen naar Johannesburg te hebben getuigd. Is men dan verplicht op alle slakken zout te leggen? Ea is nu de *Heraut* in den breede over zich aanbieden of beroepen worden gehandeld heeft, (*Heraut* 10 Jan. '97 No. 994 en volgende) hier voorreest genoeg van gezegd?

Het zou te betreuren zijn indien men op de thans hier te lande dienstdoende predikanten ging smalen, alst zij hun positie, vrouw en kinderen liever zouden hebben dan hun Heiland en Heer, wanneer Die hen naar Indie riep, en dat *terwijl nog enkel beroep is uitgebracht*. Zoo iets valt toch moeilijk overeen te brengen met het negende gebod.

Wat mij betreft, het valt me zwaar te gelooven dat de gereformeerde predikanten op zooveel lager peil zouden staan dan de roomsche geestelijken, die immers voor den arbeid onder de melaatschen niet terugdeinst.

Moge de ineen gesmolten kerk van Amsterdam spoedig zoodanigen smaad voor ons predikanten onmogelijk maken, het beroepingswerk aangaan en er dit jaar ten einde is Nederland weten dat er als Groningensche Synode daags in geen geval minder arbeiders op ons arbeidsveld behoeven te zijn, dan Middelburg er vond.

Met dank voor de opname
Hoogachtend,
Uw Dw. Br.
D. J. B. WIJERS.

Enschede, 20 Sept. '97.

P. S. Dat ik *gezegd* of geschreven zou hebben dat er wel twaalf dienaren des Woords gereed stonden om naar Java te gaan moet op een misverstand berusten.

Dit is afdoevend.

Staat het toch vast, dat Ds. Wijers van meet af tegen *het zich zelf aanbieden* opkwam, dan volgt hieruit, dat zoolang geen enkel beroep is uitgebracht, niet heeft kunnen blijken, of er al dan niet bereidwilligheid om te gaan, aanwezig is.

Deze zaak is hiermede afgedaan.

Doch niet het belang der Zending zelve. De nood schreit, en in dien nood moet voorzien worden. Niet door maar iemand te zenden, wien dan ook, den eerste den beste dien men krijgen kan. Want wie dit zou willen, vergeet, dat de aansprakelijkheid voor een eens gekozen persoon zeer groot is.

Bleek hij niet de rechte man te zijn, dan sticht hij meer kwaad, dan hij goed doet. Is hij te zwak van gezondheid voor het Oostersche klimaat, dan geeft het eindeloos tobben, en komt hij de kerk op kosten te staan, die al haar kleinen schat verteren.

Veel meer nog dan bij een beroep hier te lande, moet daarom bij een beroep voor den dienst in de Zending op gaven en talenten, op geschiktheid, op gezin en op gezondheid gelet worden.

Men kan uitstekend predikant in een Nederlandsch dorp zijn, en toch voor den Dienst in Indie alle vereischten missen.

Bovendien sprak de Synode van Middelburg zeer terecht uit, dat wie hier het radicaal ontzief voor den Dienst in Nederland, toch eer hij voor den Dienst in Indie kan beroepbaar worden gesteld, nog een aanvullende opleiding noodig had.

Nu moet op dien regel, in geval van nood, natuurlijk een uitzondering worden gemaakt, en de Heere der Zending kan die zegenen. Maar dit zou noch overhaasting noch oodoordachte keuze rechtvaardigen.

Het oordeel der kerken moet in elk geval wel gewikt en gewogen zijn.

God zal ons de mannen geven op ons ootmoedig gebod.

Mannen die gelooven haasten ook in het werk der Zending niet.

Probeerden hier en probeerden daar gaat niet. Er moet hier gehandeld worden niet volkomen kennis van zaken.

Nit de Pers.

Over het *voorgaan in het gebod* schreef de *Onwijseliche Kerkbode*, schoon en waar:

Het voorgaan in het gebod is eene zeer ernstige zaak. Het heeft zijn eischen in onderscheiding van het gebod, dat ieder in de binnenkamer of waar ook, bij zichzelf openstelt tot God.

Op een dier eischen wijzen wij. En wel deze, dat ieder die groepen wordt in den gebode voor te gaan, deze taak ernstig opvatte, richelven rekenschap geve van die taak en van de wijze, waarop hij haar behoort te vervullen.

Wie voorgaan in het gebod is daarin de mond van anderen; hij bidt niet alleen voor zichzelf, maar namens anderen; hij moet de woorden geven aan het gebod van meedereen, hij moet uitspreken de bedien van den kring, waarin hij voorgaat. Der-

halve heeft wie voorgaan in het gebod, zichzelf ernstig rekenschap te geven, welke bepaalde nooden en behoeften op dien tijd, op die plaats, in dien kring tot bidden dringen. Anders lijdt de heiligheid en de ernst des gebods schade. Wie in den gebode voorgaat, heeft niet zijn hart eens uit te storten, dit kan alleen op zijn plaats zijn in een geselschap dat daartoe samenkwam; maar hij moet zich bewust zijn wat degenen, die hij voorgaat, te bidden hebben en naar Gods Woord in die oogenblikken moeten bidden.

God is een God van orde. Het is geheel iets anders of de dienaar des Woords bidt als de mond der gemeente tot God, dan of een Ouderling bidt voor het opleiden van den dienaar des Woords of in de vergaderingen van den Kerkerade; het is geheel iets anders of de huisvader zijn gezin voorgaat in den gebode, of iemand geroepen wordt in eenige vergadering voor te gaan; het is iets anders, of wij voorgaan in een samenkomst tot onderlinge stichting, dan of wij voorgaan in eene vergadering van Patriottism, de kiesvereeniging of dergelijke.

Wie met dit onderscheid niet rekent, wat de zaak des gebods niet op met den noodigen ernst en zal ooraak worden. Dat zij, die hij voorgaat, aan het einde des gebods geheel onbevredigd zijn, daar bepaalde behoeften, die samenbrachten, niet of nauwelijks en als terloops voor de Heeren aangezicht gebracht zijn. Wie met het genoemde onderscheid niet rekent, zal aaneeling geven dat zij vier mond hij moet zijn, beseffende dat hij het niet is, zelfs onder het bidden in wervelige en zondige stemming geraken; iets wat te veroordeelen is, maar waartoe geene aaneeling mag geveuen.

Zoo wanneer de dienaar des Woords de mond der gemeente is, heeft hij niet te gaan bidden voor eigen zielebehoeften of voor zijn huuselijke belangen, daar is het elders de plaats voor nu heeft hij te bidden namens de gemeente en hare nooden den Heere voor te dragen; niet als zouden deze Gede onbedroefd zijn, maar omdat God wil, dat zij in den gebode Hem bekend gemaakt zullen worden. Daarin zit het God wil het; Hij deelt de gemeente vergaderen, wie in den gebode voorgaat, heeft daarmede te rekenen met de plaats waar hij staat, anders is hij buiten den weg des Heeren.

Zoo is het in alles. De Ouderling, die bidt vóór hij den Dienaar opleidt, bidt niet namens de gemeente voor de prediking, is zeer zeker buiten den weg wanneer hij den Heere allerlei nooden voordraagt, die een oogenblik later de Dienaar des Woords namens de gemeente den Heere zal hebben bekend te maken; hij heeft te bidden namens den Kerkerade, hij die het Woord doet bedienen door den Dienaar des Woords, opdat God dezen Zijne genadige hulpe schenke, hem verlichte en ondersteune.

Zoo in de Kerkeradevergaderingen, in welke het gaat om de regering der Kerk naar den Woorde Gods en wat daartoe noodig is, van God behoort te worden afgezet. Zoo in iedere vergadering, behoort het gebod te zijn voor de belangen en zaken, die samenbrachten.

Hiertegen wordt eene bedenking gemaakt.

Recht bidden is een bidden door den Heiligen Geest. Nu heeft men te bidden, zoo wordt gezegd, wat de Heilige Geest op het oogenblik in het hart geeft, al betreft het zaken, die met het doel waartoe men samen is, in geene betrekking staan. Dit is met zachten term uitgedrukt, misverstand. Zeer zeker is het rechte bidden een bidden door den Heiligen Geest. Maar niet alles, wat op 't oogenblik in 't hart opkomt is uit den Heiligen Geest; zelfs wanneer het er om gaat om lang en nood en nadruk wakkend te bidden, is het bealst niet uit den Heiligen Geest. Er moet controle zijn van het Woord des Heeren. Want alle werk des Heiligen Geestes is door en naar, in overeenstemming met het Woord van God. In 1 Korinthe 14 waarin over de samenkomsten gehandeld wordt, ook over het bidden in die samenkomsten, wordt uitdrukkelijk gezegd, dat dit bidden behoort te geschieden wel met den geest, maar ook met het verstand (vers 15) daarna in vers 32 en 33 en de geesten der profeten zijn dien profeten onderworpen. Want God is geen God van verwarring, maar van vrede, gelijk in al de gemeenten der heiligen; en dan nogmaals aan het einde wordt de vermaning aangegeven. Hiervolgt; dat zien der kenmerken van het bidden door den Heiligen Geest juist is, dat dit met orde geschiede en derhalve naar de belangen, welke samenbrachten, waarin God de Heere wil gekend worden. Voorbeelden daarvan vinden wij dan ook in Gods Woord, b.v. in Handelingen 1: 24-25, Handelingen 4: 24-30. Wie alsoo de taak van het voorgaan in het gebod ernstig opvat, zal daarin sober zijn. Het is geen bidden, wanneer men spreekt, alsof men God van alles op de hoogte moet brengen en het bidden verhalen wordt, eene soort predikatie in gebodsvorm. Huiden moet bidden zijn. Dit stemt ieder toe, maar 't moet dan ook beoefend worden. En nu is bidden niet alleen: iets vragen, het is gemeenschapsroeping met het Eeuwige Weseu; tot het bidden behoort ook looverheffing, ook dankzegging, ook schuldbelijdenis, maar alles naar de plaats, waar men op 't oogenblik staat. Inzonderheid het gebod der gemeente op den dag des Heeren is veelomvattend en vereischt dus eenigen tijd; daar inzonderheid wil God geerd, gedankt, geprezen worden; de nooden en behoeften zijn vele; bovendien heeft God aan Zijne Kerk in Zijn Woord de voorbede bevolen voor alle menschen. Ook daar echter zij soberheid, gelijk de eerbied voor Gods Majesteit dit eischt; de Prediker zegt: *wees niet te snel met uwen mond en uw hart haaste niet een woord voort te brengen voor Gods aangezicht; want God is in den hemel en zij zit op de aarde; daarom laat uwe woorden weinig zijn*. Het gebod der gemeente geschiede in eenvoud en met eerbied, er behoort besef te zijn, tot Wien men nadert.

In andere samenkomsten met een bepaald doel, kan in dien regel het gebod kort zijn en zal dan van den meesten eerbied getuigen en het meest tot stichting zijn. Kort en zakelijk. Alle omhaal van woorden eer men tot de zaak komt word vermeden, het gebeurt soms, dat men God noemt en Hem omschrijft in Zijne deugden en werken, terwijl dan ten slots als een aanhangsel volgt, wat men den Heere heeft te vragen. Dit is niet recht. Ook dit moet gerekend worden in het bidden, waartegen Jezus zoo nadrukkelijk waarschuwt in Mattheus 6.

Hoer meer de eenvoud en de soberheid in het gebod betracht wordt, hoe meer het zal zijn tot ere van Gods naam en tot stichting van wie ons hooren.

Dit is de kracht in het bidden, de kracht van Woord en Geest.

Over Bazaars voor Christelijke doeleinden lezen we in de *Frische Kerkbode*.

Al meer vindt de gewoonte in ons land ingang om ten bate van noodlijdende scholen of andere Christelijke vereenigingen, wier kas niet dijster gevuld is, een bazar te houden. Ond-Nederlandsch en echi-Calvinistisch is deze gewoonte niet. Ze komt uit Engeland en verdraat haar methodische oorsprong. Toch ligt er eene schoone gedachte in. Onze susters, huismoeders en jonge dochters, die over niet veel geld, maar wel over tijd beschikken kunnen, maken een fraai handwerk of nuttig kleedingstuk, dat straks tegen niet al te lagen prijs op de Christelijke bazar verkocht wordt, en steunen zoo de school of Christelijke vereeniging, die de liefste heeft van haar hart. En tegenover veler onverschilligheid voor alle Christelijke werkzaamheid steekt deze siver in goede werken' weldadig af.

Toch behoort het niet verheeld te worden, dat deze Christelijke bazars door ernstige bezwaren gedrukt worden. De wereld, die bij elken watersnood of nationale ramp, kermissen en danparijten organiseert, om slachende wel te doen' en de menschen het geld uit de beurs te kloppen, door een vriendelijk meijegedicht, kan ons ten bate wezen om te waarschuwen voor het gevaar, dat in zulke weldadigheid verscholen ligt. En het is zeer te vraag, of grotere uitbreiding van zulke bazars ten slotte niet zou kunnen uitloopen op een benadeelen van hen, die door handarbeid hun brood moeten verdienen. Wie weet hoe de arbeid der kloosters in Frankrijk ten voordeele van de Kerk aan duizen-

de nog